

Fest och glädje i arkiven

Den 10 november bjuder de svenska arkiven in till Arkivens dag och temat är "Fest och glädje". 2018 är ett jubileumsår för svenskt arkivväsende genom Riksarkivets grundande för 400 år sedan. Men vi firar också att Arkivens dag fyller 20 år. 1998 öppnade många arkiv sina dörrar under det gemensamma namnet Arkivens dag för första gången.

Inte minst i föreningsarkiven finns mängder av spår efter äldre tiders nöjen, nästan varje by har haft sin egen dansbana som oftast drevs av en förening. Det finns också spår av nöjen i myndigheternas arkiv, inte bara i form av tillstånd och kontroll av exempelvis cirkusar och tivolin, utan också om offentliga stadsfester, jubileer och andra högtider.

På Arkivens dag finns en möjlighet att titta in bakom kulisserna, låta sig fascineras av spännande dokument som visar spår av människors liv, samt ta del av utställningar och föredrag. Bakom arrangemangen står en sammanslutning av organisationer som företräder alla typer av arkiv, till exempel föreningsarkiv, näringslivsarkiv, kommun- och landstingsarkiv och statliga arkiv. I Östergötland samordnas arrangemangen av Östergötlands Arkivförbund.

I samband med Arkivens dag genomförs en mängd arrangemang på 20 platser i Östergötland. Samtidigt så arrangeras ett regionalt samarrangemang på en utsedd ort och i år sker det i Åtvidaberg.

- Vi har nu under flera år flyttat runt det stora Arkivens dag-firandet mellan olika kommuner, så vi tydligare kan verka som det länsomfattande arkivförbund vi är. Firandet sker alltid i samarbete med lokala aktörer och i år har vi tillsammans med framförallt Åtvidabergs bibliotek och Brukskultur Åtvidaberg arbetat fram ett innehållsrikt program, säger länsarkivarie Albin Lindqvist.

I god tid inför varje år bestäms ett speciellt tema för Arkivens dag i Sverige. För två år sedan var temat "Välkommen hem" vilket skulle visa sig sammanfalla med att landet införde gränskontroller. Förra året var det "Synd och skam", och bara några veckor innan drog #metooupproret igång. Länsarkivarie Albin Lindqvist funderar på hur årets tema "Fest och glädje" kommer att ge avtryck i samtiden.

- Förhoppningsvis blir det något positivt, men under firandet i Åtvidaberg kommer det bli en föreläsning om ett bankrån 1854. Lite märkligt är det förstås med tanke på bankrånet som nyligen skedde i Åtvidaberg, säger Albin Lindqvist.

Utöver föreläsningen om bankrånet, som hålls av Camilla Smedberg, så kommer bl.a. ljudentusiasten Lars Sjöholm att berätta om gramfontillverkningen i Bersbo, samt spela skivor. Alla kommunens hembygdsföreningar har också samlats i Åtvidaberg för att gemensamt lyfta fram fest och glädje.

Visste du att...

Landets första arkivarie hade faktiskt ett förflutet i Östergötland. Peder Månsson Utter (1566-1623) var född i Stockholm och var anställd i det kungliga kansliet och var från 1593 kung Sigismunds sekreterare. Efter slaget vid Stångebro 1598 blev Utter efterlyst såsom anhängare till Sigismund. Det påstås att Utter tog sin tillflykt till Östergötland där han höll sig gömd i flera år innan han häktades. En oväntad vändning kom då hans motståndare, kung Karl IX, på ålderns höst ville försona sina fiender. Utter kom då åter i tjänst och 1618 blev han sekreterare för Riksarkivet, vilket i praktiken

innebar tjänsten som riksarkivarie. Han påbörjade ett stort arbete med att systematiskt ordna upp statens handlingar. Peder Månsson Utter ägde flera gårdar i Östergötland, bl.a. Berg i Krokeks socken som han ombildade till säteriet Uttersberg. Nuvarande riksarkivarie är Karin Åström Iko som är den första kvinnan på tjänsten efter 398 år av män.

Kontakt

Albin Lindqvist

Länsarkivarie vid Östergötlands Arkivförbund

0709- 90 1221

albin@ostergotlandsarkivforbund.se

www.ostergotlandsarkivforbund.se

www.arkivensdag.nu

Bilder

1. Fest och glädje vid födelsedagsfirande i Ringarum på 1930-talet.
Foto: Alvar Blidberg. Ur Ringarums bildarkiv.
2. Arkivens dags östgötaprogram.
3. Arkivens dag-logotyp.
4. Länsarkivarie Albin Lindqvist framför ett målat porträtt föreställande landets första riksarkivarie Peder Månsson Utter.